

อรรถวรรค

๑๐. อตฺตทตฺถตฺเถรวตฺถ. (๑๓๖) (วุจฺจเต)

"อตฺตทตฺถํ ปฺรตฺถเณติ อิมํ ฐมฺมเทสนํ สตฺถา เชตฺวเน วิหรณฺ
โต อตฺตทตฺถตฺเถโร อารพฺภ กเถสิ.

สตฺถารา หิ ปฺริณิพฺพานกาเล "ภิกฺขเว อหํ จาตุมฺ-มาสจฺจเยน
ปฺริณิพฺพายิสฺสามีติ(วจเน)วุจฺจเต, อุปฺปนฺนสํเวคา สตฺตสตา ปุณฺณ
ชฺชา ภิกฺขุ สตฺถุ สนฺติกํ อวิหิตฺวาว "กิณฺณุ โข อาวุโส กริสฺสามาติ
มนฺตยมานา วิจฺรนฺติ.

อตฺตทตฺถตฺเถโร ปน จินฺเตสิ "สตฺถา กิร จาตุมฺมาสจฺจเยน ปฺริ
นิพฺพายิสฺสตี, อหฺลยฺจมฺหิ อวิตรฺาโค, สตฺถริ ฐรฺมานะเยว อรหฺตฺต
ถาย วายมิสฺสามีติ.

โส ภิกฺขุณฺํ สนฺติกํ น คจฺจติ.

อถ นํ ภิกฺขุ "กสฺมา อาวุโส ตวํ เนว อมฺหากํ สนฺติกํ อาคจฺจ
สิ, น กิณฺณุจ ิมนฺเตสิตี วตฺวา สตฺถุ สนฺติกํ เนตฺวา "อัยฺ ฆนฺเต เอวณฺ
นาม กโรตีติ อาโรจยฺสิ.

โส สตฺถาราปี "กสฺมา เอวํ กโรสีติ วุตฺโต "ตฺมฺเห กิร ฆนฺเต จา
ตุมฺมาสจฺจเยน ปฺริณิพฺพายิสฺสธ, อหํ ตฺมฺเหสุ ฐรฺนฺเตสุเยว อรหฺตฺตป
ปฺตฺติยา วายมามีติ (อาห).

สตฺถา ตสฺส สาธุการํ ทตฺวา "ภิกฺขเว ยสฺส มยิ สีเน
โห อตฺถิ, เตน อตฺตทตฺถตฺเถเรน วิย ภวิตฺถํ วฏฺฏติ; น หิ (ชฺนา)
คนฺธาทีหิ ปุเชนฺตา มํ ปุเชนฺติ, ฐมฺมานุฐมฺมปฺปฏีปฺตฺติยา ปน มํ ปุเชน
ติ; ตสฺมา อญฺเณนปี อตฺตทตฺถสฺทิสฺเสน ภวิตฺถพฺพนฺติ วตฺวา อิมํ คาถมาห

"(ปฺคุคฺโล) อตฺตทตฺถํ ปฺรตฺถเณ พหฺนาปี น หาปเย,

(ปุคฺคโล) อตฺตทตฺถํ อภิญญา สทฺตถปฺปสุโต สียาติ.

ตสฺส อตฺโถ (...) "คิหิฏฺโถ (ปุคฺคโล) ตาว กากณิกมตฺตํปี อตฺตโน อตฺถํ สหสฺสมตฺเตนาปี ปรสฺส(...) อตฺเถน น หาเปเย.

กากณิกมตฺตํปี หิสฺส(...) อตฺตทตฺถโถว จาถนียํ วา โภชนียํ วา นิปฺพาเทติ, น ปรตฺโถ (จาถนียํ วา โภชนียํ วา นิปฺพาเทติ).

(อตฺตทตฺถโถ อิติ) อิทํ ปน เหวํ อกเถตฺวา กมฺมฏฺฐานสึเสน กถิตํ. ตสฺมา "อตฺตทตฺถํ น หาเปมิตฺติ (จินฺตเนน) ภิกฺขุณา สงฺฆสฺส อุปปन्नํ เจตียปฺปฏิสงฺขรณาทิกิจจํ วา อุปชฌายาทิวตฺตํ วา น หาเปตพฺพํ, อภิสมาจาริกวตฺตํ หิ ปุเรนฺโตเยว อริยผลาทีนฺ(....) สจฺฉิกโรติ.

ตสฺมา อัยฺปิ(อตฺโถ) อตฺตทตฺถโถว(โหติ).

โย ปน อจฺจารทฺธวิปสฺสโก `อชฺช (ปฏฺวิวิชฺฉิสฺสามิ) อชฺเชว(ปฏฺวิวิชฺฉิสฺสามิ)ติ ปฏฺฏิเวธํ ปตฺถยมาโน วิจฺรติ, เตน อุปชฌายาทิวตฺตานีปี หาเปตฺวา อตฺตโน กิจฺจเมว กาทพฺพํ.

เอวรูปํ หิ อตฺตทตฺถมภิญญา `อัยฺ(อตฺโถ) เม อตฺตโน อตฺโถ(โหติ)ติ สลฺลภฺเขตฺวา [สทฺตถปฺปสุโต สียาติ:] (คาลาปาทสฺส) ตสฺมี สเก อตฺเถ อุตฺตมุตฺตปฺปยุตฺโต ภเวยฺยาติ (อตฺโถ) (อิติ).

เทสนาวสาเน โส เถโร อรหตฺเต ปตฺติจฺหิ.

สมฺปตฺตภิกฺขุณฺปี สาทฺถิกา เทสฺนา อโหสีติ.

อตฺตทตฺถตฺถเธรวตฺถ (นิฏฺฐิตํ).

อตฺตวคฺคควณฺณนา นิฏฺฐิตา.

ทฺวาทสฺโม วคฺโค (นิฏฺฐิต).